

25
-liikmeline Euroopa Liit

732
-liikmeline
Euroopa Parlament

**euroopa
parlamendi
valimised**
13. juuni

Homme kahekümne viiekesi

9. aprillil 2003 toetas Euroopa Parlament, kelle nõusolekut oli vaja, väga suure häälteenamusega Euroopa Liidu viiendat laienemist.

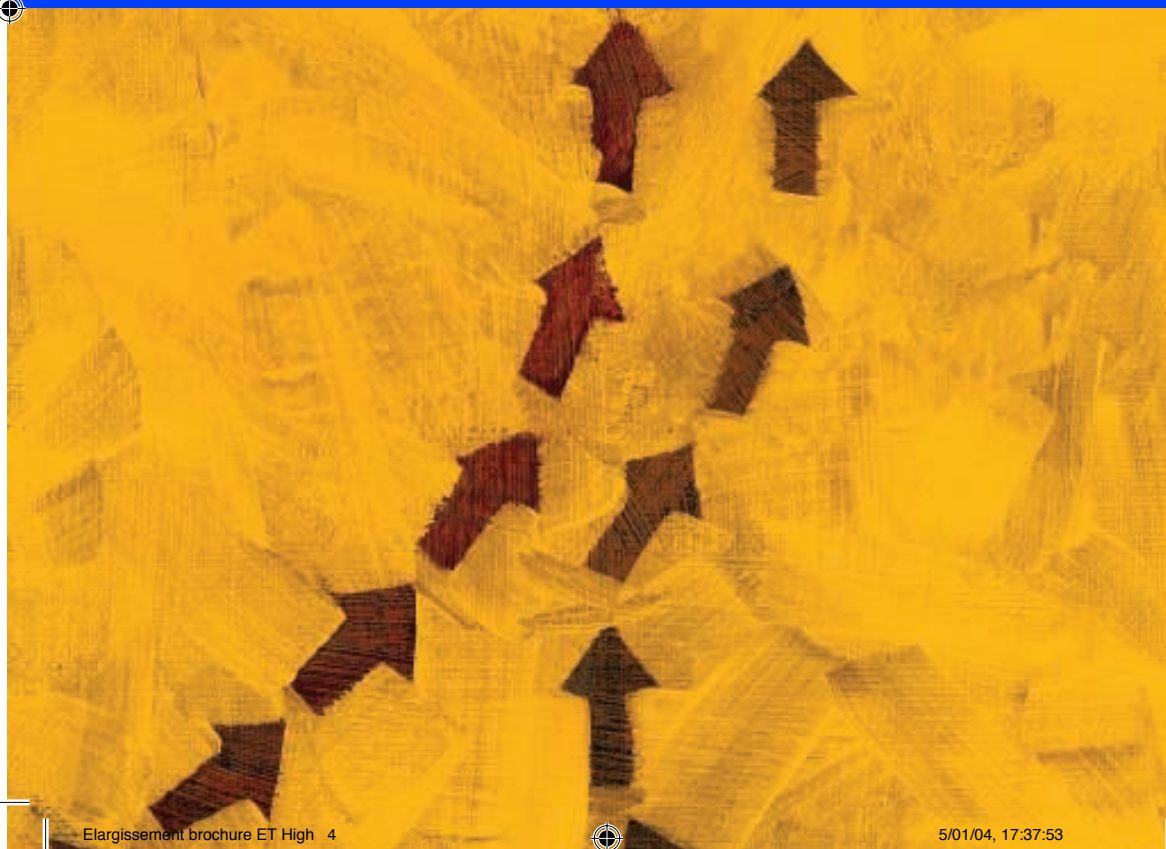
16. aprillil kirjutati Euroopa Ülemkogu Ateena istungil alla ühinemislepingutele. Vähem kui viisteist aastat pärast Berliini müüri langemist, 2004. aasta mais, astuvad Euroopa Liitu kümme uut riiki: Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari.

Euroopa Liidu liikmete arv tõuseb nii 15-lt 25-ni ning selle elanike arv 380 miljonilt 455 miljonini. 2007. aastal peaksid nende kahekümne viie riigiga liituma Bulgaaria ja Rumeenia. Türgi tunnistati ametlikult kandidaatriigiks.

3

Euroopa Liiduga ühinemiseks peab kandidaatriik olema demokraatlik riik, kus austatakse inimõigusi ja vähemusi, valitseb elujõuline ja konkurentsivõimeline turumajandus. Kandidaatriik peab olema suuteline viima oma õigusaktidesse sisse Euroopa Liidu seadused.

Ühinemine Euroopa Liiduga

Rahu, vabadus ja demokraatia

Nagu ütles Euroopa Parlamendi president Pat Cox, "on laienemine selle eurooplaste põlvkonna poliitiline tippsaavutus. (...) Eraldusjoon on mõiste, mis peab jääma Euroopa minevikku". Andes roheline tee laienemisele, otsustas Euroopa Parlament teha lõpu 20. sajandi jõhkralt osadeks jagatud Euroopale ning avada ukse 21. sajandi Euroopale, mis on rajatud ühistele väärtustele".

Nende väärtuste keskmes on rahu, vabadus, demokraatia, õiglus, inimõiguste ja vähemuste austamine, majanduslik ja sotsiaalne progress ning mitmekesisus.

5

Suurem heaolu

Ka laienemise perspektiiv on andnud kandidaatriikides käegakatsutavaid tulemusi. Majanduskasv on kandidaatriikides juba mitu aastat ligikaudu 4% aastas.

Üle 75 miljoni uue tarbija jõudmine Euroopa Liidu turule 2004. aastal aitab kaasa igaühe heaolu kasvule ning seeläbi maailmajao poliitilisele stabiilsusele. Euroopa Liidu kakskümmend viis tulevast liikmesriiki esindavad umbes 27% maailma rikkusest (Ameerika Ühendriigid 31%; Jaapan 14%, Venemaa 5,5%).

Kuigi statistilised võrdlused ei näita kogu tõde, ei tohiks siiski unustada, et aastatel 1991-2002 kasvas Hispaanias, Kreekas, Iirimaa ja Portugalis sissetulek ühe inimese kohta, mis nende maade ühinemise ajal liiduga oli tunduvalt madalam ühenduse

keskmisest, vähemalt kaks korda kiiremini kui sissetulek ühe inimese kohta kogu liidus. See näitab, millise tõuke andis ühinemine nende riikide majandusele.

Alates 1989. aastast on Euroopa Liit, mitme programmig kaudu toetanud tulevaste liikmesriikide liitumiselaseid ettevalmistusi. Nende programmide eesmärgiks on olnud tugevdada haldussüsteemi, kohaldada seadusandlust, rahastada erinevate piirkondade ja maaelu arengut, investeerida keskkonda ja transporti ning sellega võimaldada uute riikide järk-järguline integreerumine Euroopa Liitu.

6

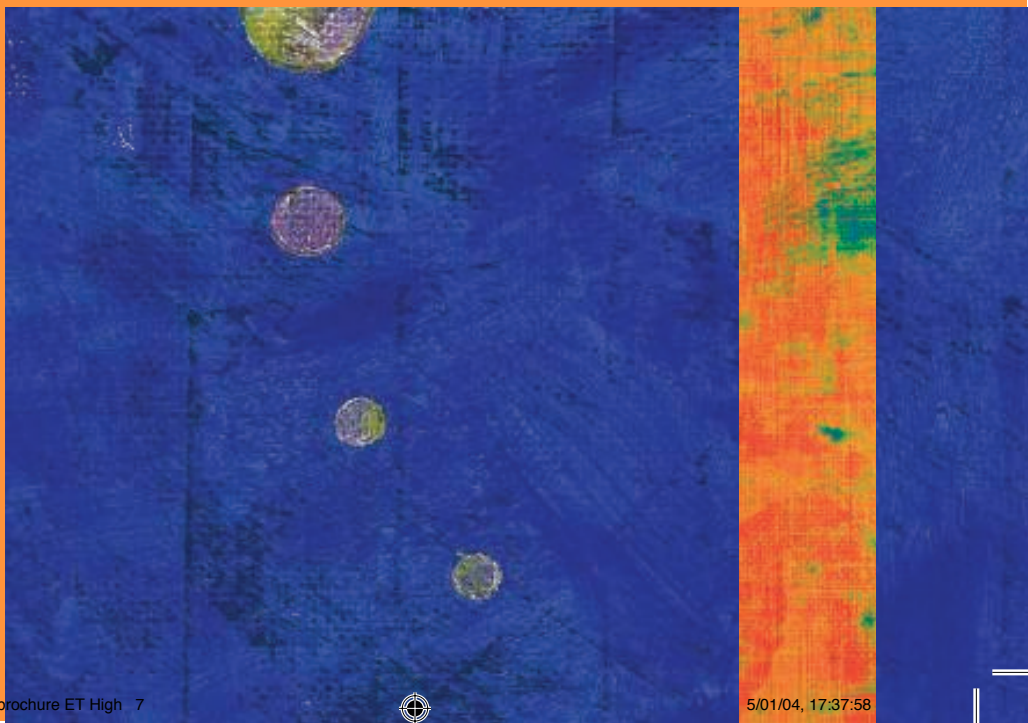
Ajavahemikul 2004-2006 on kümne uue liikmesriigi huvides Euroopa Liidu eelarve suurenenud üle 40 miljardi euro võrra. Eelkõige on kasvanud **Euroopa Regionaalarengu Fondi** osa, mis toetab Euroopa keskmisest mahajäänud piirkondi. Need 40 miljardit moodustavad aastas umbes 3% uute liikmesriikide sisemajanduse kogutoodangust. Kuid Euroopa Liiduga ühinemisest tõusvat tulu ei saa mõõta eelarvet kirjeldades: määrav on hoopis poliitiline ja majanduslik arengünaamika, mille loob Euroopa Liitu kuulumine.

Parem elukvaliteet

Euroopa Liit aitab parandada tulevastes liikmesriikides elukvaliteeti. Euroopa Liit tagab rahu ning inimõiguste kaitse, isikute vaba liikumise liidu territooriumil, võitleb kuritegevuse ja terrorismi vastu ning on kehtestanud ühised keskkonnakaitse, toiduohutuse ja tuumaohutusnõuded.

Mitmekesine kultuur

Euroopa projekt rõhutab kultuurilist mitmekesisust. Mitmekesisuse säilitamine ühinemisel muudab Euroopa Liitu kuuluvad riigid tugevamaks. Otsused tehakse demokraatlikult ja nende tegemisel etendavad tähtsat rolli läbirääkimised.

50 aastat Euroopat

Euroopa Liidu ajalugu on üle 50 aasta pikk. Algul kuulusid sellesse Belgia, Holland, Itaalia, Luksemburg, Prantsusmaa ja Saksamaa. Hiljem Euroopa Liit laienes: 1973. aastal astusid liitu Iirimaa, Taani ja Suurbritannia, 1981. aastal Kreeka. 1986. aastal ühinesid Hispaania ja Portugal, 1995. aastal Austria, Rootsi ja Soome. 2004. aastal leiab aset Euroopa Liidu 5. laienemine.

Euroopa Liidu poliitilised pädevused on järk-järgult suurenenud. Liikmeriikidevahelisele koostööle majandus- ja kaubandusküsimustes on lisandunud välis- ja kaitsepoliitika, õigusala ja politseikoostöö.

Väga suur osa liikmesriikide õigusaktidest võetakse vastu tulenevalt Euroopa Liidu otsustest. Liit järgib siiski ühte raudset reeglit: ta tegutseb ainult siis, kui tema tegevus on tõhusam kui liikmesriikide tegevus üksikuna. Selleks, et tagada töö sujuvus ka 25-liikmelises liidus, soovib Euroopa Liit võtta vastu uue põhiseadliku lepingu.

Euroopa Parlament: demokraatia huvides

Euroopa ülesehitamise käigus on Euroopa Parlamendi volitused järjest kasvanud. Praegu on tal Euroopa Liidus väga sarnased volitused nendele, mis on rahvusparlamendil riigis. Parlament võtab koos ministrite nõukoguga vastu Euroopa Liidu seadusi. Euroopa Parlamendi otsused avaldavad mõju eurooplaste vahetutele huvidele: see on hea põhjus, miks minna valima.

Euroopa Parlamendi saadikud, kes valitakse alates 1979. aastast iga 5 aasta tagant, istuvad istungisaalis mitte rahvusrühmade-na, vaid poliitiliste fraktsioonide kaupa. Praegu on Euroopa Parlamendis 7 poliitilist fraktsiooni ning mõned "sõltumatud" saadikud. Parlament töötab Euroopa Liidu kõikides ametlikes keeltes. Neid on praegu 11, 2004. aastal saab neid olema 20.

11

Euroopa Parlament on arutelude ja otsuste tegemise koht, kus põrkuvad demokraatlikult poliitilised arvamused ja rahvuslikud huvid. See on ka Euroopa avaliku arvamuse kujundamise paik.

2004. aastal 732-liikmeline Euroopa Parlament

Ühinemislepingute allakirjutamise järel 2003. aasta mais võeti Euroopa Parlamenti vastu 162 vaadlejat, kes esindavad 2004. aastal Euroopa Liiduga ühinevate riikide parlamente. Vaadlejad osalevad Euroopa Parlamendi täiskogu istungitel, parlamendikomisjonide ja poliitiliste fraktsioonide töös.

2004. aasta juunis valivad uute liikmesriikide kodanikud, kes on samuti Euroopa Liidu kodanikud, oma esindajad Euroopa Parlamenti.

Euroopa Parlament, kuhu praegu kuulub 626 liiget, koosneb siis 732 liikmest, kellest 162 on uutest liikmesriikidest.

13

Euroopa Parlament 2004. a juunis

	Kohad
Poola	54
Ungari	24
Tšehhi Vabariik	24
Slovakkia	14
Leedu	13
Läti	9
Sloveenia	7
Küpros	6
Eesti	6
Malta	5

Euroopa Liidu institutsioonid

Euroopa Parlament võtab koos ministrite nõukoguga vastu enamiku Euroopa Liidu "seadusi" ja kiidab heaks Euroopa Liidu eelarve. Iga viie aasta tagant valitav Euroopa Parlament mõjutab paljusid eurooplaste igapäevaelu puudutavaid otsuseid.

Riigipeadest või valitsusjuhtidest ja **Euroopa Komisjoni** presidendist koosnev **Euroopa Ülemkogu** määratleb oma tippkohtumistel liidu poliitilised üldsuunised. Tippkohtumised toimuvad regulaarselt. Ülemkogu on vastutav Euroopa Parlamendi ees, kes annab talle soovitusi.

Euroopa Komisjonil on Euroopa Liidu "seaduste" algatamise õigus ning komisjon teostab järelvalvet liidu poliitika elluviimise üle. Komisjoni koosseis vahetub iga viie aasta tagant. Komisjoni liikmed (volinikud) on sõltumatud. Parlament kontrollib komisjoni tegevust ja võib talle umbusaldust avaldada.

Euroopa Kohus valvab, et liikmesriikides järgitaks ühenduse õigust ja õigusakte. Kohtul on õigus määrata karistusi.

© Euroopa Parlament, 2003.
Euroopa Parlamendi informatsiooni ja avalikkussuhete peadirektoraat.

www.europarl.eu.int

VO Communication - QA-55-03-536-ET-C - ISBN: 92-823-1796-X

